

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده حقوق

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش :
جزا و جرم شناسی

عنوان :
تأسیس تعویق صدور حکم با رویکردی به قانون مجازات اسلامی

استاد راهنما :
دکتر امیرحسن نیازپور

استاد مشاور :
دکتر منصور رحمدل

پژوهشگر :
علیرضا بخشی

تابستان ۱۳۹۲

لهم انت السلام

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده حقوق

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.Sc)

گرایش :
جزا و جرم شناسی

عنوان :
تأسیس تعویق صدور حکم با رویکردی به قانون مجازات اسلامی (مصوب ۹۲)

استاد راهنما :
دکتر امیرحسن نیازپور

استاد مشاور :
دکتر منصور رحمدل

پژوهشگر :
علیرضا بخشی

تابستان ۱۳۹۲

تقدیم به :

روح پاک و مقدس پدر بزرگوارم که راه و رسم

زندگانی را در تمام ابعاد و آفاق انسانی،

عاشقانه به من آموخت و دامن کشان به

ملکوت اپردي عروج کرد.

تشکر و قدردانی :

با سپاس از استاد راهنمای جناب دکتر نیازپور که با سعه صدر و طمینه رفتاری به معنای واقعی راهنماییم بود.

و قدردانی از استاد مشاور جناب دکتر رحمدل که با الطاف خاص و مداوم خود راه این دانش حقوقی را برای من هموار کرد.

همچنین با تشکر ویژه از جناب دکتر نجفی توانا که در قالب استاد داور در این طریق مبارک دستم را گرفت.

فهرست مطالب

عنوان	
فصل اول: کلیات تحقیق	
مقدمه	
۱-۱-۱ بیان مسأله
۱-۱-۲ سوالات تحقیق
۱-۱-۳ فرضیات تحقیق
۱-۱-۴ قلمرو تحقیق
۱-۱-۵ سابقه تحقیق
۱-۱-۶ روش تحقیق
۱-۱-۷ مشکلات تحقیق
۱-۱-۸ ساختار تحقیق
فصل دوم: تعریف و مفهوم و تاریخچه و مقایسه نهاد تعلیق و تعویق	
مقدمه	
۱-۲-۱ معنای لغوی و اصطلاحی تعویق
۱-۲-۲ معنای لغوی و اصطلاحی تعلیق
۱-۲-۳ تاریخچه تعویق
۱-۴-۱ مقایسه نهاد تعلیق و تعویق
۱-۴-۲ موارد تشابه
۱-۴-۳ موارد تفاوت
فصل سوم: مبانی تعویق مجازات	
مقدمه	
۱-۳-۱ مبانی جرم شناختی
۱-۳-۲ اهداف تعویق صدور حکم
۱-۳-۳ بازدارندگی
۱-۳-۴ کنترل جرم
۱-۳-۵ بازپروری و بازسازگاری
۱-۳-۶ رابطه دستورالعمل سازماندهی زندانیان و کاهش جمعیت کیفری زندانها مصوب رئیس قوه قضائیه با تعویق صدور حکم
۱-۳-۷ آثار جرم شناختی تعویق
۱-۳-۸ آثار منفی مجازات حبس نسبت به جامعه و مرتكب
۱-۳-۹ آثار مثبت مجازات حبس نسبت به جامعه و مرتكب
۱-۳-۱۰ اشکال جرم شناختی تعویق صدور حکم
۱-۳-۱۱ ابعاد جرم شناختی تعویق
۱-۳-۱۲ مبانی فقهی
۱-۲-۱ جرایم مستوجب دیات، قصاص، حدود و تعزیر
۱-۲-۲ توبه در قانون مجازات اسلامی

فهرست مطالب

۳-۲-۳- مشابهت مبانی فقهی با تعویق صدور حکم.....	۵۸
۳-۳- مبانی حقوقی و سیاست جنایی.....	۵۹
۳-۳-۱- از منظر شاکی خصوصی.....	۵۹
۳-۳-۱-۱- ترک تعقیب.....	۵۹
۳-۳-۱-۲- گذشت شاکی یا مدعی خصوصی.....	۶۲
۳-۳-۲- از منظر مقام قضایی و برهکار.....	۶۴
۳-۳-۲-۱- تعلیق تعقیب.....	۶۶
۳-۳-۲-۲- تعلیق اجرای مجازات.....	۶۶
۳-۳-۲-۳- آزادی مشروط.....	۶۷
۳-۳-۴- عفو.....	۶۸

فصل چهارم: ماهیت حقوقی تعویق صدور حکم

مقدمه

۴-۱- نوع تصمیم.....	۷۱
۴-۲- بررسی تعویق از حیث شمول یا عدم شمول در اعتبار امر مختصمه.....	۷۳
۴-۳- قطعیت یا عدم قطعیت تعویق.....	۷۵
۴-۴- عطف به مسابق شدن یا نشدن تعویق.....	۷۷
۴-۴-۱- قوانین مربوط به سازمان و صلاحیت محاکم کیفری.....	۷۷
۴-۴-۲- قوانین مربوط به جریان دادرسی.....	۷۷
۴-۴-۳- قوانین شکلی توأم با قوانین ماهوی.....	۷۸

فصل پنجم: انواع تعویق و شرایط اعطاء

مقدمه

۵-۱- تعویق ساده.....	۸۱
۵-۲- تعویق مراجعتی.....	۸۳
۵-۳-۱- تدابیر الزامی	۸۴
۵-۳-۲- تدابیر اختیاری	۸۸
۵-۳-۳- شرایط ماهوی.....	۱۰۲
۵-۳-۴- احراز مجرمیت مرتكب.....	۱۰۳
۵-۳-۵- ملاحظه وضعیت فردی، خانوادگی و اجتماعی مرتكب با توجه به اوضاع و احوال منجر به ارتکاب جرم.....	۱۰۳
۵-۳-۶- پیش بینی اصلاح مرتكب.....	۱۰۴
۵-۴- به اعتبار شرایط ارتکاب.....	۱۰۵
۵-۴-۱- وجود جهات تخفیف.....	۱۰۵
۵-۴-۲- جبران ضرر و زیان یا برقراری ترتیبات جبران.....	۱۰۹
۵-۴-۳- فقدان سابقه کیفری موثر.....	۱۱۰
۵-۴-۴- به اعتبار نوع جرم.....	۱۱۴
۵-۴-۵- شرایط شکلی.....	۱۱۷

فهرست مطالب

۱۱۷.....	۵-۵-۱- به اعتبار مرتكب.....
۱۱۹.....	۵-۵-۲- به اعتبار مرجع قضائي
۱۱۹.....	۵-۵-۱- ابلاغ به شاكى يا مدعى خصوصى
۱۱۹.....	۵-۵-۲- ابلاغ عدم اجرا و ابلاغ به لزوم تبعيت
فصل ششم: آثار تعويق و رفع آن	
مقدمه	
۱۲۴.....	۶-۱- آثار تعويق
۱۲۴.....	۶-۱-۱- آثار تعويق نسبت به مرتكب.....
۱۲۶.....	۶-۱-۲- آثار تعويق نسبت به مراجع قضائي
۱۲۸.....	۶-۲- رفع تعويق.....
۱۲۹.....	۶-۲-۱- ارتکاب جرم
۱۳۰	۶-۲-۲- عدم رعایت دستورات دادگاه.....
۱۳۱	۶-۲-۳- پایان مدت.....
فصل هفتم نتیجه گيري و پيشنهادات	
۱۳۵.....	۷-۱- نتیجه گيري
۱۳۹.....	۷-۲- پيشنهادات
۱۴۴.....	فهرست منابع و مأخذ
۱۴۷.....	چكیده انگلیسي

فصل اول :

کلیات تحقیق

مقدمه

طبق شواهد دینی و تاریخی از وقتی که تنها چهار نفر در عالم زندگی می کردند برادر با کشتن برادر خود مرتكب جرم شد و اولین وقوع بزه شکل گرفت و با مرور زمان و افزایش روزافزون جمعیت انسان ها در روی زمین طبعاً وقوع جرم نیز افزایش یافت و لزوم تعقیب و مجازات مجرمین احساس شد. ابتداً تعقیب کنونی به عهده فرد بزه دیده بوده است.^۱ در این دوره که به دادگستری خصوصی معروف است اساساً اندیشه تعقیب جرائم توسط نماینده جامعه مطرح نبود و زیان دیده از جرم، شخصاً در صدد تعقیب مجرم بر می آمد و با ارائه دلایل، مجازات مرتكب را از دادگاه تقاضا می نمود. پس از دادگستری خصوصی جرم جنبه عمومی و اجتماعی بخود گرفت. در این دوره، علاوه بر بزه دیده از سوی مقام تعقیب عمومی نیز قابل پیگرد بود. این دوره، دوره دادگستری عمومی است. امروزه تصمیم به تعقیب کیفری اصولاً در

۱. گاستون- استفانی - ژرژلواسور و برناربولوک، آیین دادرسی کیفری- ترجمه حسندادبان، جلد ۲- چاپ ۱ تهران، دانشگاه علامه طباطبائی سال ۱۳۷۷- ص ۷۱۴

صلاحیت دادسرا و دادستان است، اینجاست که اصلی بنام اصل موقعیت داشتن تعقیب کیفری مطرح می شود که به معنای برخورداری مقام تعقیب از اختیار تعقیب، تعلیق تعقیب و جایگزین های تعقیب مثل اقدامات مصلحانه با ارسال پرونده ها به شورای حل اختلاف است. که البته ترک تعقیب نیز در حقوق فرانسه جزو این موارد محسوب می شود. طبق این اصل، دادستان می تواند با سنجش موضوع و تشخیص مصالح کلی هرچند وقوع جرم محرز باشد نظر به جهات خاصی غیر از علل تعیین شده در قوانین جزائی، نظیر مواد ۶ و ۱۷۹ قانون آیین دادرسی کیفری، از تعقیب کیفری خودداری کند یا تدابیر غیر کیفری را جایگزین نماید. جهات جرم شناختی چهارچوب این اصل را تشکیل میدهد که نگاهی مصلحت جویانه به قضیه می کرد. اینجاست که وقتی در مرحله تعقیب چنین اصلی وجود دارد و هدف جرم شناختی مصلحت جویانه در آن نقش دارد به طریق اولی در مرحله صدور حکم و اجرای مجازات نیز باید چنین ضرورتی احساس شود چرا که باور جرم شناسانه در قالب فردی کردن صدور حکم و اجرای مجازات از میزان تبعات منفی اقدامات قضایی می کاهد و با نگرش همه جانبه به جرم مصلحت جامعه و فرد را مورد توجه قرار می دهد.

بعارت دیگر با وقوع جرم توسط مجرم، تعقیب وی با هدف صدور حکم در مورد وی شروع می شود. پس از انجام تشریفات قضایی در دادسرا و دادگاه صدور حکم شکل می گیرد تا پس از طی مراحل قانونی و قطعیت رای صادره، با ارسال پرونده به اجرای احکام، اقدامات انجام یافته در پرونده نتیجه دهد و بعارت دیگر بزهکار طبق مقررات جاریه مجازات گردد.

هدف از مجازات در هر جامعه ای همانا برقراری نظم و امنیت است که در قالب ضمانت اجرای کیفری تحقق می یابد که در قبال اعمال ضد اجتماعی تاثیر خویش را بر فرد می دهد

ولی باید دید اهداف دیگری نیز در این رابطه وجود دارد؟ از مهمترین اهداف دستگاه عدالت کیفری، اصلاح و باز پروری مجرمین و پیشگیری از وقوع جرم، کنترل مجرمین و مبارزه با حالت خطرناک است که به اصلاح هر جامعه ای منتهی خواهد شد.^۱

قرن ۱۸ میلادی را باید آغاز انقلاب اصلاح گرایانه در حریم حقوق جزا دانست که با گذشت بیش از دو قرن امکانات قابل توجهی برای پیشگیری از وقوع جرم و کنترل مجرمین بدست آورده است و در راستای این اصلاحات است که تبدیل حقوق جزای وحشیانه انگلیس و اصلاح حقوق جزای امریکا از ۱۷۷۶ شکل گرفته که تحت تاثیر رساله سزار بکاریا^۲ بوده است، در این رساله بود که استبداد قضایی ناشی از نبود اصلی بنام اصل قانونی بودن جرم و مجازات و نیز ظالمانه بودن کیفرها در مقابل بزه های ارتکاب یافته در سال ۱۷۸۹ انقلابی را منجر گردید. در پس این وقایع اعلامیه حقوق بشر و شهروندان، اصل قانونی بودن جرم و مجازات، تساوی و شخصی بودن مجازات ها را اعلام کرد.^۳

با گذشت چند قرن نمی توان ادعای رعایت اصول مذکور در دنیای امروز را داشت و هم چنان باید صاحب نظرانی باشند که در تولید اندیشه های اصلاحی در حریم جزا نقش ایفا کنند، مکتب دفاع اجتماعی نوین^۴ از آخرین نظریه های جرم شناسی است که انسان را محور هر

۱. گودرزی، محمدرضا؛ سیاست جنایی قضایی، جلد ۲، تهران، معاونت حقوق و توسعه قضایی قوه قضایی، ۱۳۸۵، ص

۱۵

۲. سزار بکاریا (Cezar Beccaria)

۳. امیر ارجمند، اردشیر، مجموعه اسناد بین المللی حقوق بشر، تهران، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی چاپ ۱۳۱۰، ص

۲۹

۴. مارک آنسل (Marc Ancel) قاضی فرانسوی این مکتب است، او در سال ۱۹۵۴ میلادی کتاب «دفاع اجتماعی نوین» را چاپ کرد که در آن با هرگونه جایگزین حقوق کیفری به مخالفت برخاست و گفت حقوق کیفری باید در پرتو سیاست معقولی تحول و تکامل یابد.

پدیده مجرمانه معرفی می کند و دو مطلب را حائز اهمیت می داند از یک سو بررسی شخصیت بزهکار را ضروری می داند که باید تمام امکانات برای شناخت او فراهم باشد و از سوی دیگر احترام به این شخص را لازم دانسته و دفاع وی را علیه تعدی صورت گرفته که آسیب وجودی را باعث شده، به رسمیت می شناسد این مکتب بازسازی مجدد مجرم و اعاده او را به جامعه، تأکید دارد.^۱

منتقدین آغاز سده حاضر، خصوصیات زیان بار زندان کوتاه مدت را مطرح کردند در حالیکه متنقدین پایان سده، نفس مجازات های سالب آزادی را زیر سوال بردن، صاحب نظران اواسط سده ۱۹ زندان انفرادی را موجب ندامت محکوم میدانستند که او را در اتخاذ تصمیم مبنی بر ادامه زندگی شرافتمدانه در آینده یاری می دهد، باید با تأسف اعلام کرد نتیجه ای که بدست آمده عکس قضیه را نشان می دهد زیرا بجای آن که زندان نقش واکنش مؤثر در قبال بزهکاری داشته باشد، به صورت یک مدرسه بزهکاری و تکرار جرم درآمده است هرچند در مواردی اندک این وضعیت مصدق نداشته باشد.^۲

پس باید به دنبال چاره ای گشت که تلخی این واقعیت را به نفع یک شیرینی قابل لمس سوق دهد، یک سیاست جنایی که راه حل نوینی را مطرح کند که در این راستا پاسخی در سه دسته طبقه بندی شده است، اول راه حلی که مربوط به چگونگی اجرای مجازات زندان است مثل نیمه بازداشت^۳، مرخصی برای کار کردن در خارج از محیط زندان^۱، بازداشت های پایان

۱. نوربها، رضا، زمینه حقوق جزای عمومی، تهران، نشر دادآفرین، ۱۳۸۲، ص ۱۳۴

۲. آنسل، مارک، دفاع اجتماعی نوین، ترجمه محمد آشوری و علی نجفی ابرندآبادی، ج ۳، انتشارات دانشگاه تهران- ۹۷ ص ۸۵

۳. نیمه بازداشت در مورد محکومین کوتاه مدت (حداقل سه ماه) استفاده می شود، هدف جلوگیری از گسیختگی ارتباط مجرمین با محیط خود است.

هفته^۲، توقيف در محل سکونت و نگهداری^۳ در موسسات خارج از زندان^۴، دوم تدابیری که ماهیت مجازات حبس را ندارند مثل جریمه بعنوان اولین راه حل جایگزینی که رس آن را توصیه کرده است، جریمه روز^۵، ضمانت اجراهای محدود کننده یا سالب حقوق مانند ممنوعیت رانندگی وسایل نقلیه و کارهی عام المنفعه است و راه حل سوم تدابیری است که هدف آنها دوری از اجرای حکم مجازات است مانند تعليق اجرای کیفر زندان و تعليق حکم کیفری است.^۶.

۱-۱- بیان مسئله

در روند امور کیفری اولین مرحله، تحقیقات مقدماتی است که معمولاً^۷ توسط دادیاران و بازپرسان و یا ضابطین دادگستری که تحت نظر دادستان هستند انجام می شود. پس از انجام تحقیقات مقدماتی و زمانی که پرونده برای مطرح شدن در مرحله دادرسی مهیا باشد نوبت به رسیدگی در دادگاه یا مرحله دادرسی می رسد، که در این مرحله قاضی دادگاه، دلایل طرفین پرونده و اظهارات آنها را استماع و مورد ارزیابی قرار داده و در صورت مجرم تشخیص دادن متهم اقدام به صدور حکم و تعیین مجازات می کند و پس از صدور حکم، واحد اجرای احکام نسبت به اجرای حکم اقدام می نماید و سپس محکوم علیه آزاد می گردد. اما در بعضی مواقع

۴. محکوم ساعاتی از روز را به منظور کار کردن در خارج از زندان به سر می برد و به محض پایان ساعات کاری مجاز به زندان بازمی کردد.

۱. محکوم به حبس تنها روزهای پایانی هفته یعنی شنبه و یکشنبه که در کشورهای غربی تعطیل است در زندان به سر می برد.

۲. محکومیت حبس در خانه و اقامتگاه محکوم علیه سپری می شود.

۳. محکوم علیه در محل و موسسه ای جز زندان مثل مدرسه نگهداری می شود.

۴. جریمه روز یا روزهای جریمه از نظام کیفری کشورهای اسکاندیناوی گرفته شده که با توجه به اهمیت جرم و وضعیت مالی محکوم تعیین می شود.

۵. پرداز، ژان - تاریخ اندیشه‌ی کیفری- ترجمه‌ی علی حسین ابرندآبادی

این روند بنا به دلایل و جهاتی کامل نمی‌شود. گاهی در مرحله تعقیب تحت عنوان تعقیب، مرور زمان، گاهی در مرحله صدور حکم تحت عنوان تعویق صدور حکم و گاهی در هنگام صدور حکم و اثنای اجرای حکم تحت عنوان تعليق اجرا و آزادی مشروط و مرور زمان این روند کامل نمی‌شود چرا که حفظ حقوق و منابع جامعه که از مهمترین وظایف دستگاه کیفری است همیشه از طریق تعقیب کیفری و صدور حکم و اجرای آن تامین نمی‌گردد.^۱ با تأمل در اهداف مجازاتها که می‌توان از جمله آنها بازدارندگی، بازپروری و اصلاح را نام برد پی‌می‌بریم که همیشه با صدور حکم محکومیت که مجازات حبس رایج‌ترین آنها می‌باشد نمی‌توان به رسالت‌ها و اهداف مجازات‌ها دست یافت. براساس آمارها می‌توان گفت که جمعیت کیفری ما افزایش پیدا کرده و این موضوع هم به طور عمدی به صدور مجازات حبس بر می‌گردد. با افزایش جمعیت زندانها در اداره زندانها هم مشکل پیش می‌آید که با این وضعیت به ناچار از سازوکارهایی نظیر عفوهای مکرر و گاهی هم از مخصوصی‌های بی‌ضابطه استفاده می‌شود. بالاخره چون میزان جرایم در حال افزایش می‌باشد و نسبتی هم با افزایش جمعیت دارد و در عین حال هم علاوه بر آنکه ظرفیتی برای نگهداری زندانیان ایجاد نمی‌شود اهداف مجازاتها هم با این وضعیت تامین نمی‌شود. تحت تاثیر این معضلات سیاست متفاوتی در خصوص امر تعقیب و دادرسی مطرح و سیستم موقعیت داشتن تعقیب در مرحله تعقیب و تعویق صدور حکم در مرحله دادگاه‌ها در راستای تامین اهداف مجازاتها و جلوگیری از آثار منفی حبس‌ها خصوصاً حبس‌های کوتاه مدت مطرح می‌گردد.

۱- سوالات تحقیق

۱- بنیانهای نهاد تعویق صدور حکم کدامند؟

۱- خالقی، علی، آینه دادسی کیفری، چاپ آخر، نشر موسسه‌ی مطالعات و پژوهش‌های حقوقی-۱۳۹۱

۲- قانونگذار ایران با شناسایی نهاد تعویق چه اهدافی را دنبال می کند؟

۳- آثار تعویق صدور حکم چیست؟

۴- چالشهای پیش روی نهاد تعویق صدور حکم کدامند؟

۱- فرضیات تحقیق

۱- مبانی جرم شناختی و سیاست جنایی موجب توجه به نهاد تعویق صدور حکم شده است.

۲- نهاد تعویق در قلمرو جرایم تعریزی قابل شناسایی و اعمال می باشد و در کنترل تکرار جرم و اصلاح بزهکار موثر است.

۳- با صدور قرار تعویق مجازات متهم ملزم به انجام تعهدات و همکاری با مامور مراقب می باشد و در صورت رعایت تدابیر، مرجع قضایی ملزم به صدور حکم معافیت از کیفر در مورد مرتکب می باشد.

۴- لازم است بستر و فرهنگ مناسب با نهاد تعویق صدور حکم در جامعه ما فراهم گردد.

۱- قلمرو تحقیق

قلمرو این تحقیق، حقوق ایران است اما به جهت جدید بودن این نهاد در حقوق کشور ما، حقوق کشور فرانسه هم که نهاد مزبور از آن کشور اخذ شده مورد بررسی قرار می گیرد.

۱- سابقه تحقیق

همانطور که ذکر شد این نهاد در حقوق ما تأسیس جدیدی است و تبعاً سابقه ای از این حیث وجود ندارد اما در مورد جایگزین های زندان، کتاب هایی مثل توافقی شدن آیین دادرسی کیفری تالیف دکتر امیر حسن نیاز پور جایگزین های زندان یا مجازات های بینابین تألف دکتر محمد آشوری و نیز مجموعه مقالات و سخنرانی های اولین همايش بین الملکی بررسی راه های جایگزین مجازات حبس وجود دارد.

۱- روشن تحقیق

روشن تحقیق حاضر، توصیفی - تحلیلی با استفاده از منابع کتابخانه ای است.

۲- مشکلات تحقیق

جدید بودن موضوع و تبعاً محدودیت خاص از حیث منابع و در کنار این وضعیت، اشتغال نگارنده به شغل خطیر و پر حاشیه قضا که موجب اتلاف رمق جسمی و روحی است باعث بروز مشکل گردیده است.

۳- ساختار تحقیق

تحقیق حاضر در دو بخش کلی تنظیم شده است، مطالب بخش اول از لحاظ مفهوم و مبانی و مقایسه با نهادهای دیگر، جهت روشن شدن آثار مثبت این نهاد نسبت به حبس دسته بنده شده است و مطالب بخش دوم براساس بررسی ماهیت و شرایط اعطای این نهاد و آثار حقوقی آن براساس قوانین مصوب بررسی شده است. بخش اول تحت عنوان مفهوم و مبانی تعویق صدور حکم در دو فصل تنظیم شده است. در فصل اول تعریف و مفهوم و تاریخچه در فصل دوم مقایسه نهاد تعویق و تعلیق (موارد تشابه و تفاوت) و در فصل سوم مبانی تعویق صدور حکم و مبانی جرم شناختی، مبانی فقهی و مبانی حقوقی و سیاست جنایی، بیان شده است. بخش دوم تحت عنوان رویکرد قانونگذار ایران در ارتباط با تعویق است که در چهار فصل

تنظیم شده است. در فصل اول ماهیت حقوقی تعویق، در فصل دوم انواع تعویق و در فصل سوم شرایط اعطاء و در فصل چهارم آثار تعویق و رفع آن بیان شده است. در پایان بحث هم نتیجه گیری و چالش ها و پیشنهادات مطرح شده است.

فصل دوم: تعریف و مفهوم و

تاریخچه و مقایسه نهاد تعليق و تعویق

مقدمه

از آنجاییکه تاسیس مورد بحث سابقه تقینی در قانون کشور ما ندارد و تبعاً می‌توان گفت ابهامی در مفهوم آن وجود خواهد داشت که باید روشن شود تا اذهان، آمادگی دریافت مطالب را داشته باشد که با معنای لغوی نیز ارتباط معنادار خواهد داشت. چرا که فلسفه قانونگذاری از این حیث جدا از مفهوم تلقی نمی‌شود و با تشخیص مفهوم، جایگاه قانونی آن تا حدی می‌تواند بروز کند و از سوی دیگر با رفع ابهام از مفهوم، بحث مبانی هم که قانونگذار را وداداشته است تا بر وضع آن سوق پیدا کند به میان می‌آید که مهمترین بخش بحث را تشکیل می‌دهد از این رو از سه زاویه جرم شناسی و فقهی و حقوقی مورد کنکاش قرار می‌گیرد تا مشخص شود که چهارچوب نهایی این تاسیس بر چه اساسی استوار بوده است که در هر قسمت از بحث ابعاد مختلف قضیه نیز نیاز به توضیح خواهد داشت و در هر حال آنچه می‌آید مقصود